

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2012. gada 26. aprīlī*

Preču brīva aprīte — LESD 34. un 37. pants — Valsts tiesiskais regulējums par aizliegumu tabakas mazumtirgotājiem importēt tabakas izstrādājumus — Noteikums par tabakas izstrādājumu realizācijas monopola pastāvēšanu un darbību — Pasākums ar kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību — Pamatojums — Patērētāju tiesību aizsardzība

Lieta C-456/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal Supremo* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 1. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 17. septembrī, tiesvedībā

Asociación Nacional de Expendedores de Tabaco y Timbre (ANETT)

pret

Administración del Estado,

pedaloties

Unión de Asociaciones de Estanqueros de España,

Logivend SLU,

Organización Nacional de Asociaciones de Estanqueros.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 15. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Asociación Nacional de Expendedores de Tabaco y Timbre (ANETT)* vārdā – J. E. Garrido Roselló, *abogado*,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

- Spānijas valdības vārdā – *B. Plaza Cruz* un *S. Centeno Huerta*, pārstāves,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *B. Tidore, avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Alcover San Pedro*, kā arī *L. Banciella* un *G. Wilms*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 34. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Asociación Nacional de Expendedores de Tabaco y Timbre (ANETT)* un *Administración del Estado* par valsts tiesību normām, ar kurām tabakas izstrādājumu un pastmarku tirdzniecības vietu īpašniekiem (turpmāk tekstā – “tabakas mazumtirgotāji”) ir aizliegts importēt tabakas izstrādājumus no citām dalībvalstīm.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 3 Saskaņā ar 1998. gada 4. maija Likuma Nr. 13/1998 par tabakas izstrādājumu tirgus organizēšanu un nodokļu tiesisko regulējumu (*Ley 13/1998 de Ordenación del Mercado de Tabacos y Normativa Tributaria*, 1998. gada 5. maija *BOE* Nr. 107, 14871. lpp.), kas ticis grozīts (turpmāk tekstā – “Likums 13/1998”), 1. panta 1. un 2. punktu:

“1. Tabakas izstrādājumu tirgus ir liberalizēts, ievērojot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, un līdz ar to Spānijas pussalas, Baleāru salu, Seūtas un Meliljas teritorijā ir atcelts ārpus kopienas ražoto tabakas izstrādājumu [...] ražošanas, importēšanas un vairumtirdzniecības monopols.

2. Ikvienai fiziskai vai juridiskai personai, kam ir juridiskā rīcībspēja nodarboties ar komercdarbību, ir tiesības veikt 1. punktā minētās darbības atbilstoši veidam un nosacījumiem, kas paredzēti šī likuma 2. un 3. pantā. Tomēr personas, kas ir iesaistītas kādā no iepriekš uzskaitītajām situācijām vai kuras kļūst tādās iesaistītas, nevar veikt iepriekš minētās darbības:

[..]

- c) [tabakas mazumtirgotājs], kam ir atļauja uz tirdzniecības vietu pārdošanai ar uzcenojumu vai kurš ir tādas tabakas tirdzniecības vietas īpašnieks, kas pakļauta īpašam režīmam [..].”

- 4 Minētā likuma 2. panta 3. punktā ir noteikts:

“Ražotājiem un attiecīgajā gadījumā importētājiem jānodrošina, ka to [tabakas izstrādājumi] nonāk visā 1. panta 1. punktā minētajā valsts teritorijā, ja pēc tiem ir pieprasījums.”

- 5 Šī paša likuma 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Tabakas izstrādājumus neatkarīgi no to izcelsmes drīkst brīvi importēt un izplatīt vairumā ar nosacījumu, ka Tabakas tirgus komitejai ir iesniegts paziņojums par apņemšanos ievērot [piemērojamos noteikumus] [..].”

6 Likuma 13/1998 4. pantā ir noteikts:

“1. Tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecība Spānijā, izņemot Kanāriju salas, notiek atbilstoši monopoltiesībām, kuras pieder valstij, kura tās izmanto ar tabakas izstrādājumu un pastmarku tirdzniecības vietu tīkla palīdzību.

2. Dažādo pārdošanai Spānijā, izņemot Kanāriju salas, paredzēto veidu, marku un paveidu tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecības cenas gadījumā, ja tabakas izstrādājumi ir ražoti Eiropas Savienībā, nosaka ražotāji vai – attiecīgajā gadījumā – to pārstāvji vai pilnvarnieki [..]

3. [Tabakas mazumtirgotāji], kuriem noteikti jābūt fiziskām personām ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonību, ir valsts koncesionāri. [..] Tiem nedrīkst būt atļaujas citām tirdzniecības vietām vai vietām pārdošanai ar uzcenojumu, un tie nedrīkst būt profesionālās vai darba attiecībās ar kādu tabakas izstrādājumu importētāju, ražotāju vai vairumtirgotāju, ja vien līdz tirdzniecības vietas atļaujas galīgai piešķiršanai minētās attiecības nebeidzas.

4 Tabakas izstrādājumu tirdzniecības vietu koncesijas piešķir pēc atklāta konkursa [..]

Koncesijas termiņš ir divdesmit pieci gadi. [..]

[..]

7. Mazumtirgotāju peļņa par pārdotajiem tabakas izstrādājumiem, kas tiem obligāti jāiegādājas no kāda atļauju saņēmušā vairumtirgotāja, ir 8,5 % no mazumtirdzniecības cenas, lai kāda arī būtu izstrādājuma cena vai veids, tā izcelsme vai vairumtirgotājs, kas to piegādājis. Turpretī par cigāru tirdzniecību mazumtirgotājs jebkurā gadījumā saņem 9 %.

[..”

7 Karaļa 1999. gada 9. jūlija dekrēta 1199/1999, ar ko īsteno Likumu 13/1998 (1999. gada 13. jūlija *BOE* Nr. 166, 26330. lpp.; turpmāk tekstā – “Karaļa dekrēts 1199/1999”), 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Saskaņā ar Likuma [13/1998] 1. pantā paredzēto ikviena fiziska vai juridiska persona, kam ir juridiskā rīcībspēja nodarboties ar komercdarbību, var nodarboties ar tabakas izstrādājumu, lai kāda arī būtu to izcelsme, ražošanu, importu un vairumtirdzniecību atbilstoši šajos noteikumos paredzētajiem nosacījumiem.”

8 Šī Karaļa dekrēta 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Personas, kas ir iesaistītas kādā no iepriekš uzskaitītajām situācijām, nevar veikt 1. panta 1. punktā minētās darbības:

[..]

c) [tabakas mazumtirgotājs], kam ir atļauja uz tirdzniecības vietu pārdošanai ar uzcenojumu vai kurš ir tādas tabakas tirdzniecības vietas īpašnieks, kas pakļauta īpašam režīmam [..].”

9 Karaļa dekrēts 1199/1999 ir grozīts ar Karaļa 2007. gada 12. janvāra Dekrētu 1/2007 (2007. gada 20. janvāra *BOE* Nr. 18, 2845. lpp.; turpmāk tekstā – “Karaļa dekrēts 1/2007”).

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 10 Ar prasību, kas celta *Tribunal Supremo* [Augstākajā tiesā], ANETT ir lūgusi šai tiesai atcelt vairākas Karaļa dekrēta 1/2007 normas, jo ar šo dekrētu ir grozīts Karaļa dekrēts 1199/1999, neatrisinot iespējamās pretrunas starp Savienības tiesībām un noteikumiem, kas regulē tabakas tirgu un tabakas izplatīšanas monopolu Spānijā.
- 11 It īpaši ANETT apgalvo, ka aizliegums tabakas mazumtirgotājiem nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu ir pretrunā LESD 34. pantā garantētās preču brīvas aprites principiem, jo šis aizliegums ir kvantitatīvs ierobežojums vai pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību.
- 12 Šādos apstākļos *Tribunal Supremo* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [LESD] 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Spānijas valsts tiesībās noteiktais aizliegums tabakas [mazumtirgotājiem] nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu no citām dalībvalstīm ir importa kvantitatīvs ierobežojums vai pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību, kas [Līgumā par Eiropas Savienības darbību] ir aizliegts?”

Par lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu pieņemamību

- 13 Tiesas sēdes laikā Spānijas valdība apstrīdēja lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, apgalvojot, ka Tiesas atbildei nav nekādas lietderīgas nozīmes pamatlietas izspriešanā, jo tā attiecas uz Karaļa dekrēta 1/2007 tiesiskumu.
- 14 Faktiski ar šo dekrētu esot grozītas dažas Karaļa dekrēta 1199/1999 normas, neregulējot un pat nepieminot aizliegumu tabakas mazumtirgotājiem nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu. Šis aizliegums izrietot no Likuma 13/1998 4. panta un Karaļa dekrēta 1199/1999 2. panta, kurus neietekmē Karaļa dekrēts 1/2007. No tā izriet, ka pamatlietā iesniedzējtiesa nevarot atcelt nevienu normu, kas būtu saistīta ar minēto aizliegumu.
- 15 Turklāt ANETT jau esot cēlusi prasību par Karaļa dekrētu 1199/1999, kurā ir paredzēts šāds pats aizliegums, neapstrīdot šo aizliegumu, un šo prasību *Tribunal Supremo* esot noraidījusi. Ņemot vērā tiesiskās drošības un *res judicata* spēka principus, valsts tiesa tādējādi nevarot pārskatīt pamatlietā aplūkoto aizliegumu.
- 16 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi saistībā ar pašas noteikto tiesisko regulējumu un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Valsts tiesas iesniegto lūgumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas ir nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (it īpaši skat. 2007. gada 7. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no C-222/05 līdz C-225/05 *van der Weerd* u.c., Krājums, I-4233. lpp., 22. punkts, kā arī 2009. gada 4. jūnija spriedumu lietā C-158/08 *Pometon*, Krājums, I-4695. lpp., 13. punkts).
- 17 Pamatlietā, protams, nav skaidrs, vai attiecīgā aizlieguma iespējamā nesaderība ar Savienības tiesībām ietekmē Karaļa dekrēta 1/2007 tiesiskumu, jo šajā dekrētā nav regulēts šis aizliegums un *Tribunal Supremo* jau ir noraidījusi prasību par Karaļa dekrētu 1199/1999, kurā ir paredzēts minētais aizliegums.
- 18 Tomēr, ņemot vērā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu kopumā, nevar pilnībā izslēgt, ka Tiesas atbilde varētu būt lietderīga pamatlietas izspriešanā. Šādos apstākļos ar iepriekš minētajiem apstākļiem vien nepietiek, lai noraidītu šī sprieduma 16. punktā izvirzīto atbilstības pieņēmumu.

19 Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par pieņemamu.

Par prejudiciālo jautājumu

20 Iesniedzējtiesa ar savu jautājumu būtībā vēlas noskaidrot, vai LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā, ar kuru tabakas mazumtirgotājiem ir aizliegts nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu no citām dalībvalstīm.

Par piemērojamajām tiesību normām

21 Eiropas Komisija savos rakstveida apsvērumos un Spānijas valdība tiesas sēdes laikā apgalvoja, ka pretēji tam, ko iesniedzējtiesa norādījusi savā prejudiciālajā jautājumā, valsts tiesiskais regulējums esot jāizvērtē, ņemot vērā LESD 37. pantu, nevis LESD 34. pantu. Faktiski šis tiesiskais regulējums attiecoties uz komerciāla monopola darbību LESD 37. panta izpratnē un tam esot tirdzniecību ierobežojoša ietekme, kas ir šāda monopola pastāvēšanas neatņemama sastāvdaļa.

22 Šajā ziņā saskaņā ar Tiesas judikatūru noteikumi par monopola pastāvēšanu un darbību ir jāizvērtē, ievērojot LESD 37. panta normas, kas ir īpaši piemērojamas komerciāla valsts monopola ekskluzīvo tiesību izmantošanai (it īpaši skat. 1997. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-189/95 *Franzén, Recueil*, I-5909. lpp., 35. punkts, kā arī 2007. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-170/04 *Rosengren u.c.*, Krājums, I-4071. lpp., 17. punkts).

23 Turpretī citu valsts tiesību aktu normu ietekme uz tirdzniecību Savienības ietvaros, ko iespējams nošķirt no monopola darbības, lai arī tās to ietekmē, ir jāizvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Franzén*, 36. punkts, kā arī lietā *Rosengren u.c.*, 18. punkts).

24 Šādos apstākļos ir jāpārbauda, vai attiecīgais aizlieguma pasākums pamatlietā ir noteikums, kas attiecas uz monopola pastāvēšanu vai darbību.

25 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka attiecīgajam monopolam uzticētais īpašais uzdevums ir nodrošināt koncesionāriem ekskluzīvas tiesības nodarboties ar tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecību, nenorādot, ka šiem koncesionāriem ir aizliegts importēt minētos tabakas izstrādājumus.

26 Tādējādi, liedzot tabakas mazumtirgotājiem importēt minētos izstrādājumus Spānijas teritorijā, aizlieguma pasākums pamatlietā ietekmē preču brīvu apriti Savienībā, tomēr neregulējot ekskluzīvo tiesību, kas attiecas uz aplūkoto monopolu, īstenošanu.

27 Līdz ar to šis pasākums neattiecas uz attiecīgā monopola īpašā uzdevuma īstenošanu un tāpēc nav uzskatāms par saistītu ar šī monopola pastāvēšanu (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rosengren u.c.*, 22. punkts).

28 Otrkārt, ir jānorāda, ka aizlieguma tabakas mazumtirgotājiem importēt tabakas izstrādājumus sekas ir tādas, šie ka mazumtirgotāji ir spiesti iegādāties produkciju no atļauju saņēmušajiem vairumtirgotājiem. Līdz ar to aizlieguma pasākums pamatlietā var ietekmēt minētā monopola darbību.

29 Ņemot vērā iepriekš teikto, kā arī, pat ja atšķirībā no tiesiskā regulējuma, kas tika aplūkots lietā, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Rosengren u.c.*, pasākums pamatlietā ietekmē nevis privātpersonas, bet attiecīgā monopola koncesionārus, proti, tabakas mazumtirgotājus, šāds pasākums ir nošķirams no monopola darbības, jo tas attiecas nevis uz tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecības kārtību Spānijā, bet uz tabakas izstrādājumu iepriekšējā posma tirgu. Faktiski tā mērķis nav izveidot monopola preču izvēles sistēmu. Tāpat arī šis pasākums nav vērstas ne uz attiecīgā monopola tirdzniecības tīklu, ne uz minētā monopola izplatīto preču tirdzniecības veidošanu vai reklāmu (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rosengren u.c.*, 24. punkts).

- 30 Šādos apstākļos aizlieguma pasākumu pamatlietā nevar uzskatīt par noteikumu, kas attiecas uz monopola pastāvēšanu vai darbību. Lai pārbaudītu šāda pasākuma saderību ar Savienības tiesībām, it īpaši ar Līguma normām, kas attiecas uz preču brīvu apriti, LESD 37. pantam tādējādi nav nozīmes.
- 31 Līdz ar to tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, ar ko tabakas mazumtirgotājiem ir aizliegts importēt tabakas izstrādājumus, ir jāizvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu.

Par preču brīvas aprites ierobežojuma pastāvēšanu

- 32 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ikviens dalībvalsts tiesiskais regulējums attiecībā uz tirdzniecību, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt tirdzniecību Savienības ietvaros, ir jāuzskata par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē (it īpaši skat. 1974. gada 11. jūlija spriedumu lietā 8/74 *Dassonville, Recueil*, 837. lpp., 5. punkts, un 2009. gada 10. februāra spriedumu lietā C-110/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-519. lpp., 33. punkts).
- 33 No pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka LESD 34. pants atspoguļo pienākumu ievērot citās dalībvalstīs likumīgi saražotu un tirgotu preču nediskriminācijas un savstarpējās atzišanas principus, kā arī principu, saskaņā ar kuru Savienības precēm ir jānodrošina brīva pieeja valstu tirgiem (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 34. punkts, un 2010. gada 2. decembra spriedumu lietā C-108/09 *Ker-Optika*, Krājums, I-12213. lpp., 48. punkts).
- 34 Par pasākumiem ar kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību ir uzskatāmi dalībvalsts pasākumi, kuru mērķis ir vai kuru rezultātā rodas nelabvēlīgāka attieksme pret precēm no citām dalībvalstīm, kā arī noteikumi par nosacījumiem, kuriem šīm precēm jāatbilst, pat ja šie noteikumi ir vienādi piemērojami visām precēm (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Itālija, 35. un 37. punkts, kā arī lietā *Ker-Optika*, 49. punkts).
- 35 Tajā pašā jēdzienā ietilpst ikviens cits pasākums, kas traucē citu dalībvalstu preču pieeju kādas dalībvalsts tirgum (iepriekš minētie spriedumi lietā Komisija/Itālija, 37. punkts, un lietā *Ker-Optika*, 50. punkts).
- 36 Pamatlietā nekas neliecina par to, ka attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir vai tā rezultātā rodas nelabvēlīgāka attieksme pret tabakas izstrādājumiem no citām dalībvalstīm. Tajā nav noteikti arī nosacījumi, kuriem šiem izstrādājumiem jāatbilst.
- 37 Ņemot vērā iepriekš minēto, vēl ir jāizvērtē, vai ar šo tiesisko regulējumu tabakas izstrādājumiem no citām dalībvalstīm netiek traucēta pieeja Spānijas tirgum.
- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, aizliedzot tabakas mazumtirgotājiem tieši importēt šādus izstrādājumus no citām dalībvalstīm, minētais tiesiskais regulējums liek šiem mazumtirgotājiem iegādāties precis no atļauju saņēmušajiem vairumtirgotājiem. Šāds preču iegādes veids var radīt dažādas neērtības, ar ko šie mazumtirgotāji nesastaptos, ja tie paši nodarbotos ar importēšanu.
- 39 Precīzāk, attiecīgie mazumtirgotāji tabakas izstrādājumus no citām dalībvalstīm var tirgot vienīgi tad, ja šāds izstrādājums tiek piedāvāts Spānijā atļauju saņēmušo vairumtirgotāju produktu klāstā un ja tas atrodas to krājumos. Turpretim, ja šo vairumtirgotāju produktu klāstā konkrētais tabakas izstrādājums neietilpst, tabakas mazumtirgotājiem nav nekādas tiešas, elastīgas un ātras iespējas apmierināt to savu klientu lūgumu, kurus šis izstrādājums interesē.
- 40 Šo secinājumu tikpat kā neatspēko importētājiem noteiktais pienākums nodrošināt tabakas izstrādājumu pieejamību visā valsts teritorijā, ja pastāv šo izstrādājumu pieprasījums, kā tas paredzēts valsts tiesību aktos. Faktiski šie importētāji var izvēlēties neimportēt konkrētus tabakas izstrādājumus, ja tos pieprasa tāds personu skaits, kas tiek uzskatīts par nepietiekamu, vai arī importēt šos

izstrādājumus ar novēlošanos. Turpretī ikviens tabakas mazumtirgotājs šo importētāju vietā neapšaubāmi varētu daudz elastīgāk un ātrāk apmierināt to klientu prasības, ar kuriem tas ir tiešā un regulārā kontaktā.

- 41 Turklāt tabakas mazumtirgotājiem tiek liegts iegādāties precī no citām dalībvalstīm, pat ja tur esošie ražotāji vai vairumtirgotāji, it īpaši pierobežas rajonos, varētu piedāvāt izdevīgākus piegādes nosacījumus vai nu to ģeogrāfiskā tuvuma dēļ, vai pateicoties īpašam piegādes veidam, ko tie piedāvā.
- 42 Visi šie apstākļi var negatīvi ietekmēt to izstrādājumu izvēli, ko tabakas mazumtirgotāji iekļauj savā produktu klāstā, un, visbeidzot, citu dalībvalstu tabakas izstrādājumu pieeju Spānijas tirgum.
- 43 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka aizlieguma pasākums pamatlietā rada šķērsli šo izstrādājumu piekļuvei tirgum.
- 44 No tā izriet, ka tiesiskais regulējums pamatlietā ir pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē.

Par preču brīvas aprites ierobežojuma pamatotību

- 45 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šķērslis preču brīvai aprītei var būt pamatots ar LESD 36. pantā uzskaitītajiem vispārējo interešu iemesliem vai imperatīvām prasībām. Vienā vai otrā gadījumā valsts pasākumam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu attiecīgā mērķa sasniegšanu, un tas nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Itālija, 59. punkts, un lietā *Ker-Optika*, 57. punkts).

Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 46 Spānijas un Itālijas valdības apgalvo, pirmkārt, ka aizlieguma pasākumu pamatlietā var pamatot ar nepieciešamību nodrošināt tabakas izstrādājumu nodokļu un muitas kontroli, kā arī nodrošināt to sanitāro kontroli.
- 47 Otrkārt, šīs valdības apgalvo, ka minētais pasākums ir nepieciešams, lai sasniegtu patērētāju aizsardzības mērķi. Faktiski, ja tabakas mazumtirgotājiem būtu atļauts importēt tabakas izstrādājumus, tie varētu būt ieinteresēti dot priekšroku noteiktiem izstrādājumiem citu izstrādājumu vietā, kas varētu kaitēt tabakas tirgus neitralitātei.
- 48 Treškārt, Spānijas valdība apgalvo, ka aizlieguma pasākumu pamatlietā pamato apstākļi, ka, piešķirot iespēju importēt šos izstrādājumus, tabakas mazumtirgotājiem tiktu sniegta pārmērīga konkurences priekšrocība.
- 49 Ceturtkārt, Spānijas valdība uzskata, ka katrā ziņā preču brīvas aprites ierobežojums būtu atceļams vienīgi tad, ja šāda atceļšana radītu priekšrocības patērētājiem, proti, it īpaši cenu samazināšanos. Tomēr, ņemot vērā, ka tabaka ir monopolizēts produkts, kas tiek tirgots par fiksētu cenu, tabakas mazumtirgotājiem noteiktā importēšanas aizlieguma atceļšana nesniegtu nekādu labumu patērētājiem, bet vienīgi pašiem mazumtirgotājiem, kas no tā varētu gūt pelņu.

Tiesas atbilde

- 50 Vispirms attiecībā uz Spānijas un Itālijas valdību argumentu, kas izriet no nepieciešamības nodrošināt tabakas izstrādājumu nodokļu, muitas un sanitāro kontroli, ir jāatgādina, ka valsts iestādēm, veicot tādu pasākumu, kas ietver atkāpi no kāda Savienības tiesībās paredzēta principa, katrā konkrētajā gadījumā ir jāpierāda, ka šis pasākums ir piemērots izvīrītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas

nepieciešams tā sasniegšanai. Attaisnojošajiem iemesliem, uz ko dalībvalsts var atsaukties, ir jābūt papildinātiem ar šīs valsts veiktā pasākuma piemērotības un samērīguma analīzi, kā arī ar precīzu informāciju, kas var pamatot tās argumentāciju (skat. 2004. gada 18. marta spriedumu lietā *C-8/02 Leichtle, Recueil*, I-2641. lpp., 45. punkts, kā arī 2010. gada 13. aprīļa spriedumu lietā *C-73/08 Bressol u.c.*, Krājums, I-2735. lpp., 71. punkts).

- 51 Tomēr Spānijas un Itālijas valdības savu argumentāciju nav pamatojušas ne ar vienu apstākli, kas atbilstu iepriekšējā punktā minētajiem nosacījumiem. It īpaši tās nav paskaidrojušas, kā tabakas mazumtirgotājiem piedāvātā iespēja pašiem importēt tabakas izstrādājumus traucētu šo izstrādājumu nodokļu, muitas un sanitārās kontroles pasākumiem.
- 52 Turklāt arguments, kas attiecas uz patērētāju aizsardzību, ir jānoraida. Faktiski, pat pieņemot, ka prasība vispārēji nodrošināt vienvērtīgu produktu klāstu ir legītīms vispārējo interešu mērķis, kas drīzāk jāizvirza tiesību noteikumos, nevis tirgus likumos, šādas prasības ievērošanu katrā ziņā varētu nodrošināt ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem, piemēram, uzliekot tabakas mazumtirgotājiem pienākumu turēt savos krājumos iepriekš noteiktu minimālo produktu klāstu.
- 53 Tāpat Spānijas valdība nevar apgalvot, ka attiecīgo ierobežojumu var pamatot ar apstākli, ka iespēja importēt tabakas izstrādājumus tabakas mazumtirgotājiem radītu pārmērīgu konkurences priekšrocību. Faktiski šādam apsvērumam ir vienīgi ekonomisks raksturs. Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka ekonomiska rakstura iemesli nevar veidot neatliekamus vispārējo interešu iemeslus, kas varētu pamatot Līgumā garantētās pamatbrīvības ierobežojumu (skat. 2000. gada 13. janvāra spriedumu lietā *C-254/98 TK-Heimdienst, Recueil*, I-151. lpp., 33. punkts, un 2005. gada 17. marta spriedumu lietā *C-109/04 Kranemann*, Krājums, I-2421. lpp., 34. punkts).
- 54 Visbeidzot, ir jānoraida Spānijas valdības arguments, saskaņā ar kuru preču brīvas aprites ierobežojuma atcelšanu var pamatot vienīgi ar nosacījumu, ka šādi patērētājiem tiek radītas priekšrocības. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka šajā gadījumā aizlieguma pasākuma pamatlietā atcelšana varētu nākt par labu patērētājiem, ļaujot tabakas mazumtirgotājiem paplašināt to rīcībā esošo produktu klāstu.
- 55 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka ierobežojumu, kas izriet no tiesiskā regulējuma pamatlietā, nevar pamatot ar izvirzīto mērķu sasniegšanu.
- 56 Līdz ar to uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā, ar kuru tabakas mazumtirgotājiem ir aizliegts nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu no citām dalībvalstīm.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlīetas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā, ar kuru tabakas izstrādājumu un pastmarku tirdzniecības vietu īpašniekiem ir aizliegts nodarboties ar tabakas izstrādājumu importēšanu no citām dalībvalstīm.

[Paraksti]